ДРАГОШ КАЛАЈИЋ, ЖИВОТ У СЛИКАМА И СЛИКАЊЕ ИДЕЈА

Сам себи предак и посредник

Личио је на неког пророка, пророка, тајанственог видиоца. Поп-арт га је додирнуо, хиперреализам окрзнуо, прошао је пре кроз стриподеличну него психоделичну измаглицу, кроз прозирну и заводљиву магму фантастике. Лет је наставио ка воздизању слике, ка споју философских идеја и иконе, ка „хиперборејском реализму". Тешко га је спаковати у ма коју ладицу велике лабораторије српске уметности; он захтева своје јединствено место

Никола Мирков

Хвала вам што сте нам се придружили да се подсетимо једног особеног човека. Био је Драгош Калајић одрешит, изричит, беспоговоран, али не и назлобрз. Умео је и да саслуша, вреднује противразлоге, па да настави да их коренито побија. Био је буран, обилат, каскадан, уочљив. Уочљив двојако. И као онај који се појавом истиче, и као онај који добро уочава – како су се овим придевом служили наши стари.

Памтим га из својих раних младићких година, када ме, зачудо, с обзиром на моје социјално порекло, нису одбили грансењерско држање, окруженост високим лепотицама, сјактаве чизме, беспрекорна одећа, речју, доминантност појаве и владавина речима. Упркос овој помпезној, блештавој, заслепљујућој аури, слутио сам искреност његовог уверења и насупрот могућном тумачењу Драгошевог лика и ставова као позе, осетио сам да је доследан и надасве свој.

Драгош Калајић био је свој, чак и када је предочавао туђе ставове и мисли.

Временом сам, одбацујући утицај средине која је нерадо или посве обезвређујући прихватала Калајића, осетио које ме то зрно што расте, увеличава се и претвара у лавину привукло да опрезно, али темељно прихватим Драгоша, са свим дилемама у вези са његовим беспоговорним уверењима. Било је то инсистирање на *себству*, на знању и поштовању своје историје, културе, обичаја и сећања – на самосвојности. Иако сам га лично упознао много касније, изузетно је и суштински утицао, а да то тада нисам ни знао, да се читавим животом посветим трагању и досезању сопственог културног и етничког идентитета. Стижући тако и до посве личног.

Ширина и дубина Калајићевог знања, књиге које је писао, дела која је издавао, распршила су тезу о његовој некритичности, самољубљу, шовинизму, фашизму чак.

Из далека сам га доживљавао као много старијег, мудрог, решљивог, јасног и неустрашивог. Личио ми је на неког професта, пророка, тајанственог видиоца. Упознали смо се на слави заједничког, многима заједничког познаника. Даровао ми је, док сам га слушао, каснијег дводеценијског пријатеља (до његовог починка) Јосипа Бифела, хрватског сликара. Говорио је надахнуто о његовом сликарству, да сам на крилима његових речи одлетео у Загреб и засновао пријатељство са Јосипом Златком Бифелом.

По својој прилици хотећи да се истакнем и препоручим Драгошевој позорности, измуцао сам коју реченицу о Виејри да Силви, португалској сликарки.

„Били сте у Лисабону?” упитао ме је реско.

„Не, на жалост, нисам”, одговорих.

„Свака част што знате Виејру”, рече, одвајајући тако могућни туристички бедекерски исказ од оданости сликарству.

Виђали смо се каткад касније, на изложбама, попили понекад пиће у кафаницама, успутно, али увек страсно расправљајући о уметничким догађајима и темама.

Иако читљиво и јасно, сликарство Драгоша Калајића тешко је спаковати у ладицу велике лабораторије српске уметности. Упориште, реч коју је Драгош посебно уважавао, упориште његовог сликарства је истоветно упоришту његовог живота и целокупног књижевног, уредничког, педагошког, новинарског, философског, медијског и јавног деловања. Поп-арт га је у његовом доследном лету додирнуо, хиперреализам окрзнуо, прошао је пре кроз стриподеличну него психоделичну измаглицу, кроз прозирну, заводљиву магму фантастике. Лет је настављао ка воздизању слике, ка споју философских идеја и иконе, ка „хиперборејском реализму”, како је сам одредио своје тежње.

Без обзира на вредносно место које ће временом бити одређено Калајићевом сликарству, недвојбено је да је исходиште његовог стваралачког императива самосвојно и свесадржајно, целовито.

Калајићева тежња ка обнови слике, ка томе да се предметом и фигуром дочарају философске идеје и појмови – светлост, животни елан, сев, сев мисли, трагање за суштаственим, за органичним – чини га својим и јединственим.

По томе је Драгош Калајић сам себи предак... И посредник. **<**

(Реч на отварању изложбе „Витез Светлосног Реда” Драгоша Калајића у Галерији РТС, Београд, 30. јун 2016. Опрема: „Нација Прес”)

Објављено: понедељак, 11. јул 2016, 22:44h